

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
Кафедра менеджменту та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Управління якістю продукції підприємства
Назва теми
(на прикладі ТОВ «Да Сігна Хмельницький», м. Хмельницький)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

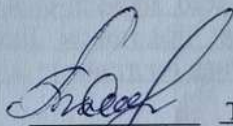
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 073 Менеджмент
Код і найменування

Освітня програма Бізнес-адміністрування
Найменування

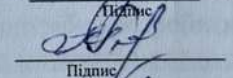
Шифр КвРМН.024262.01.11.00

Виконала здобувачка 2 курсу, група Бамз-24-1
Шифр

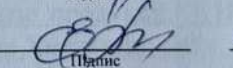
Тетяна ДЕМЧИШИНА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. екон. наук, доц.
Науковий ступінь, учене звання

Ольга БАКСАЛОВА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

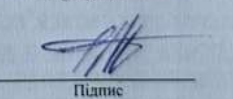
Нормоконтролер _____

Олена КОШКО
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри менеджменту
та адміністрування

Ніла ТЮРИНА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

15 01 2025 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет управління, адміністрування та туризму
Кафедра менеджменту та адміністрування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
шифр і найменування
Спеціальність 073 Менеджмент
код і найменування
Освітня програма Бізнес-адміністрування
Найменування

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри
" 1 " 09 2025р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Демчишина Тетяна Іванівна
Прізвище, ім'я, по батькові здобувача

1. Тема Управління якістю продукції підприємства (на прикладі ТОВ «Да Сігна Хмельницький», м. Хмельницький)
керівник роботи Баксалова Ольга Михайлівна, канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від 25.08.2025 р. № 65 дод. 18

2. Строк подання студентом роботи на кафедру 10 грудня 2025 р.

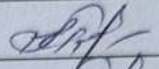

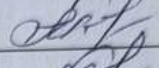
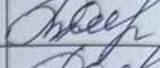

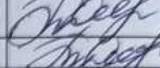
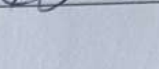
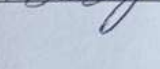
3. Вихідні дані до роботи фінансова та економічна звітність підприємства, дані щодо діяльності та організаційної структури підприємства, внутрішні нормативні документи системи управління якістю підприємства, нормативно-правова база у сфері забезпечення якості фармацевтичної продукції, наукові публікації, монографії та навчальні посібники, зарубіжні аналітичні матеріали та методичні джерела, статистичні дані та галузеві аналітичні звіти.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1. Теоретичні основи управління якістю продукції підприємства. 2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» у сфері управління якістю продукції. 3. Напрями вдосконалення системи управління якістю продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький».

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень): 1. Основні поняття та визначення у сфері управління якістю. 2. Класифікація показників якості продукції за характером властивостей. 3. Основні аспекти забезпечення якості продукції відповідно до стандартів ISO. 4. Основні групи методичних підходів до оцінювання рівня якості продукції. 5. Порівняльна характеристика експертних методів оцінювання якості. 6. Ключові проблеми управління якістю у фармацевтичній галузі України. 7. Причини проблем управління якістю у фармацевтичній галузі. 8. Кращі зарубіжні практики у сфері управління якістю фармацевтичної продукції. 9. Порівняння української та зарубіжної моделей управління якістю. 10. Основні реєстраційні дані ТОВ «Да Сігна Хмельницький». 11. Перелік видів діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» (за КВЕД). 12. Динаміка чисельності персоналу ТОВ «Да Сігна Хмельницький». 13. Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр. 14. Динаміка чистого доходу та собівартості реалізованої продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр. 15. Динаміка чистого прибутку (збитку) ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр. 16. Співвідношення продуктивності праці та середньорічної заробітної плати ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр. 17. Послідовність управління невідповідною продукцією згідно з РІ 8.7-01-2022. 18. Відповідальні особи та їх роль у процесі ТОВ «Да Сігна Хмельницький». 19. SWOT-матриця ТОВ «Да Сігна Хмельницький» у сфері управління якістю. 20. Матриця кількісної оцінки SWOT-факторів. 21. Основні проблеми системи управління якістю продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький». 22. Причинно-наслідкова діаграма факторів, що знижують ефективність управління якістю. 23. Основні резерви

підвищення рівня якості продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький». 24. Кількісна оцінка резервів підвищення рівня якості. 25. Схема електронного процесу контролю невідповідної продукції. 26. Схема ABC-аналізу товарних запасів. 27. Приклад контрольної карти Шухарта для процесу виявлення невідповідної продукції. 28. Очікуваний економічний ефект від впровадження заходів. 29. Структура оцінки ефективності заходів із поліпшення системи управління якістю. 30. Зведена економічна оцінка ефективності запропонованих заходів. 31. Порівняння стану системи управління якістю до та після впровадження заходів.

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1. Теоретико-методичний	Баксалова О.В., доц. каф. менеджменту та адміністрування		
2. Дослідницько-аналітичний	Баксалова О.В., доц. каф. менеджменту та адміністрування		
3. Проектно-рекомендаційний	Баксалова О.В., доц. каф. менеджменту та адміністрування		
4. Нормоконтроль			

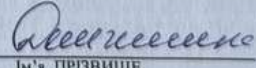
7. Дата видачі завдання 1 вересня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів (розділів) кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	вересень 2025	виконано
2.	Одержання індивідуального завдання	вересень 2025	виконано
3.	Складання календарного плану графіка написання кваліфікаційної роботи	вересень 2025	виконано
4.	Підготовка до виконання кваліфікаційної роботи: підбір та вивчення літератури, участь у виконанні науково-дослідних робіт, інші заходи	вересень 2025	виконано
5.	Уточнення теми кваліфікаційної роботи та календарного плану-графіка, виходячи зі специфіки базового підприємства	вересень 2025	виконано
6.	Підготовка першого розділу	вересень 2025	виконано
7.	Підготовка другого розділу	жовтень 2025	виконано
8.	Підготовка третього розділу	листопад 2025	виконано
9.	Підготовка висновків	листопад 2025	виконано
10.	Здача науковому керівнику	листопад 2025	виконано
11.	Доопрацювання кваліфікаційної роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	листопад 2025	виконано
12.	Написання та оформлення роботи в остаточному варіанті	грудень 2025	виконано
13.	Перевірка рукопису роботи на плагіат, отримання довідки	грудень 2025	виконано
14.	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	грудень 2025	виконано
15.	Одержання відгуку наукового керівника	грудень 2025	виконано
16.	Одержання рецензії зовнішнього рецензента	грудень 2025	виконано
17.	Захист кваліфікаційної роботи	грудень 2025	виконано

Здобувач

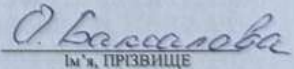

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

T.T.

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ

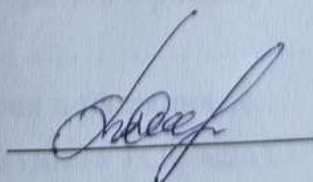
Демчишина Т.І. Управління якістю продукції підприємства (на прикладі ТОВ «Да Сігна Хмельницький», м. Хмельницький). Керівник роботи – канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Баксалова О.М. Кваліфікаційна робота магістра: 61 с., 13 рисунків, 23 таблиці, 1 додаток, 30 джерел посилання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ, СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ, СТАНДАРТИ ISO, ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ.

Розкрито теоретичні основи управління якістю продукції підприємства. Висвітлено сутність поняття «якість продукції», її значення для фармацевтичного ринку та ключові підходи до оцінювання якості. Проаналізовано класифікацію показників якості, методичні підходи до її визначення, зокрема органолептичні, вимірювальні, експертні, статистичні та соціологічні методи. Узагальнено зарубіжний досвід управління якістю у фармацевтичній галузі.

Надано загальну характеристику ТОВ «Да Сігна Хмельницький» та визначено основні напрями його діяльності. Проведено аналіз техніко-економічних показників підприємства за 2022–2024 роки. Досліджено діючу систему управління якістю підприємства на основі внутрішньої робочої інструкції щодо управління невідповідною продукцією та здійснено оцінку відповідності чинним стандартам якості. Проведено SWOT-аналіз діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» у сфері забезпечення якості.

Розроблено практичні напрями вдосконалення системи управління якістю. Здійснено економічну оцінку ефективності запропонованих заходів.

10.12. 2025 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1 Сутність, значення та понятійний апарат управління якістю продукції.....	7
1.2 Класифікація, показники та ключові аспекти забезпечення якості продукції.....	11
1.3 Методичні підходи до оцінювання рівня якості продукції на підприємстві... 14	14
1.4 Проблеми управління якістю продукції та зарубіжний досвід у фармацевтичній галузі.....	18
Висновки до першого розділу.....	21
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДА СІГНА ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ» У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ.....	24
2.1 Загальна характеристика підприємства.....	24
2.2 Аналіз основних техніко-економічних показників підприємства.....	27
2.3 Аналіз системи управління якістю продукції на підприємстві.....	32
2.4 Інструментальна оцінка діяльності підприємства у сфері забезпечення якості.....	37
Висновки до другого розділу.....	40
3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «ДА СІГНА ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ».....	42
3.1 Обґрунтування проблем та визначення резервів підвищення рівня якості продукції.....	42
3.2 Розробка заходів щодо удосконалення системи управління якістю.....	45
3.3 Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	51
Висновки до третього розділу.....	55
ВИСНОВКИ.....	57
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	59
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Якість фармацевтичної продукції є ключовим чинником забезпечення безпеки пацієнтів, ефективності лікування та конкурентоспроможності підприємства на ринку. У сучасних умовах зростання вимог державного регулювання, євроінтеграційних процесів, цифровізації та посилення конкуренції фармацевтичні компанії зобов'язані впроваджувати дієві системи управління якістю, що відповідають міжнародним стандартам ISO, настановам GMP та вимогам Державної Фармакопеї України.

Особливої актуальності проблема підвищення ефективності управління якістю набуває в Україні, де фармацевтичний ринок проходить інтенсивний етап трансформації. Підприємства галузі зіштовхуються з викликами, пов'язаними з необхідністю забезпечення простежуваності продукції, мінімізації невідповідностей, оптимізації внутрішніх бізнес-процесів, цифровізації документообігу, підвищення рівня відповідальності персоналу та дотримання міжнародних стандартів.

Проблематика управління якістю продукції детально висвітлена у працях українських і зарубіжних учених. Значний внесок у розвиток теоретичних і методичних аспектів цієї теми зробили такі дослідники, як: О. Осадчук, Є. Олійник, А. Пилипченко, О. Пугін, І. Пономаренко, О. Лазаревич, А. Мазур, М. Окландер. Серед зарубіжних учених вагомими є праці Е. Демінга, Дж. Джурана, А. Фейгенбаума, Г. Мінцберга, М. Портера, К. Ісікави.

Необхідність удосконалення системи управління якістю продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький» зумовлена розширенням асортиментного портфеля, зростанням обсягів реалізації, посиленням регуляторних вимог та потребою підвищення ефективності операційних процесів. Саме тому важливим є проведення комплексного аналізу діючої системи управління якістю, визначення резервів її розвитку та розробка дієвих практичних рекомендацій.

Мета роботи – розробка та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління якістю продукції ТОВ «Да Сігна

Хмельницький» на основі аналізу теоретичних підходів, фінансово-економічних показників та ефективності діючих процесів забезпечення якості.

Об'єкт дослідження – процеси управління якістю продукції на ТОВ «Да Сігна Хмельницький».

Предмет дослідження – теоретико-методичні та прикладні аспекти вдосконалення системи управління якістю фармацевтичної продукції.

У межах поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розглянути теоретичні основи управління якістю продукції та визначити ключові категорії, методичні підходи та принципи;
- дослідити класифікацію та показники якості продукції;
- вивчити зарубіжний досвід управління якістю у фармацевтичній галузі та можливості його адаптації;
- здійснити загальну характеристику діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький»;
- проаналізувати основні техніко-економічні показники підприємства;
- дослідити діючу систему управління якістю на основі внутрішніх регламентів та статистичних даних;
- провести SWOT-аналіз діяльності підприємства у сфері забезпечення якості;
- визначити проблеми та резерви підвищення рівня якості продукції;
- розробити практичні заходи щодо удосконалення системи управління якістю;
- оцінити економічну ефективність запропонованих заходів та їх вплив на діяльність підприємства.

У роботі використано такі методи: аналіз і синтез, порівняння та узагальнення; економіко-статистичні методи; економіко-математичні методи; SWOT-аналіз; графічні методи для візуалізації результатів; структурно-логічний аналіз; аналіз нормативних документів; вивчення внутрішніх документів підприємства, включно з робочими інструкціями щодо управління невідповідною продукцією.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність, значення та понятійний апарат управління якістю продукції

Управління якістю – це фундаментальна складова діяльності сучасного підприємства, що спрямована на забезпечення стабільного рівня якості продукції та її відповідності очікуванням споживачів і нормативним вимогам. У контексті фармацевтичного підприємства управління якістю набуває особливого значення, оскільки продукція має відповідати жорстким стандартам безпеки, ефективності та чистоти.

Концепція «якості продукції» є багатовимірною та багатопідходною, і в теоретичних дослідженнях науковці пропонують різні підходи до її інтерпретації. Зокрема, Осадчук О. П. у своїй праці зазначає, що вчені не дійшли єдиного визначення якості через її багатогранність і динамічний характер [1]: «поняття «якість» є динамічним, оскільки змінюється з розвитком науково-технічного прогресу».

Українські джерела також акцентують увагу на економічному підході до якості. У своїй праці Олійник Є.О. розглядає якість як [2]: «сукупність властивостей продукції, що забезпечують її придатність до задоволення потреб споживача».

«Управління якістю» – це координація діяльності організації, спрямована на встановлення політики, цілей та процесів, які забезпечують очікуваний рівень якості продукції. Згідно з міжнародним стандартом ДСТУ ISO 9000:2015, управління якістю охоплює всі аспекти планування, контролю, забезпечення та поліпшення якості в межах системи управління якістю (СУЯ) [3].

Методичні рекомендації з управління якістю підкреслюють, що ця діяльність здійснюється шляхом функцій – планування якості, оперативне

управління, забезпечення якості, контроль та поліпшення [4].

Водночас українські науковці, як-от у статті, присвяченій теоретичним основам формування СУЯ, вказують на необхідність процесного підходу: управління якістю розглядають як управління процесами, які формують якість продукції, а не просто реактивний контроль браку [5].

Управління якістю продукції має багатовимірне значення як для самої організації, так і для її стейкхолдерів:

1) Задоволення клієнтів та споживачів. Якісна продукція формує довіру споживачів, знижує ймовірність рекламаций, підвищує задоволення клієнтів. Для фармацевтичного підприємства це особливо критично, адже продукція впливає на здоров'я людей.

2) Стабільність на ринку та конкурентоспроможність. Система управління якістю допомагає підприємству підтримувати стабільні показники якості, знижувати витрати на виправлення дефектів, що підвищує конкурентні переваги. Наприклад, професійне управління якістю дозволяє мінімізувати витрати на повернення партій або відстрочку виробництва [6].

3) Внутрішня ефективність. Впровадження СУЯ забезпечує процесний підхід, стандартизацію процедур, чіткий розподіл відповідальностей. Це сприяє підвищенню ефективності управлінської діяльності, оптимізації ресурсів та зменшенню втрат.

4) Постійне вдосконалення. Управління якістю за стандартами (наприклад, ISO 9001) заохочує до безперервного вдосконалення (метод «петля Демінга» PDCA – Plan-Do-Check-Act), що забезпечує гнучкість системи та адаптацію до змінних умов ринку.

5) Відповідність регуляторним вимогам. Особливо у фармацевтиці – дотримання стандартів допомагає підприємству виконувати нормативні вимоги (GMP, фармакопеї, національні регламенти), уникати ризиків, пов'язаних з якістю продукції.

6) Репутація та довіра інвесторів. Коли підприємство демонструє стабільно високу якість, це підвищує його репутацію серед партнерів, інвесторів,

державних органів. Система управління якістю може бути способом демонстрації надійності та професійного менеджменту. У наукових працях вказується, що за рахунок координації всіх ланок діяльності, управління якістю сприяє технічній, економічній і соціальній ефективності підприємства [7].

Управління якістю спирається на чітку термінологію, визначену міжнародними стандартами, зокрема ДСТУ ISO 9000 [3; 8].

Нижче кілька базових термінів і їх пояснення (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Основні поняття та визначення у сфері управління якістю

Поняття	Визначення (за стандартом)
Система управління якістю (СУЯ)	Сукупність взаємопов'язаних або взаємодіючих процесів організації, спрямованих на досягнення політики та цілей якості [3]
Політика якості	Намір і орієнтація організації, формалізовані керівництвом, що стосуються якості, як це визначено у документації [3]
Контроль якості	Функція управління, яка фокусується на виконанні вимог щодо якості продукції – тобто перевірка, тестування, моніторинг [4]
Забезпечення якості	Частина управління якістю, яка створює впевненість, що вимоги до якості будуть задоволені (наприклад, через стандарти, аудити, процедури) [4]
Поліпшення (continual improvement)	Повторювані дії щодо підвищення здатності виконувати вимоги до якості (безперервне вдосконалення) [4]

Додатково, серед принципів управління якістю, затверджених у ДСТУ ISO 9001:2015, – орієнтація на клієнта, лідерство, залучення персоналу, процесний підхід, прийняття рішень на фактичних даних, взаємовигідні стосунки з постачальниками тощо [9].

Розглянемо, як змінювалися підходи до сутності «якість» і «управління якістю» протягом наукової думки:

1) Класичний стандартизований підхід (ISO). Міжнародні стандарти серії ISO 9000 – основа сучасного менеджменту якості. Вони формалізують понятійний апарат, створюють загально визнані визначення (наприклад, «якість», «система управління якістю») і принципи [3].

2) Процесний підхід. Теоретики менеджменту (і наразі практики) розглядають управління якістю як систему процесів: кожен процес (вхід → перетворення → вихід) впливає на якість готової продукції. Такий підхід підкреслює, що не лише кінцеві продукти, а й проміжні процеси мають контролюватися й оптимізуватися [5].

3) Системний підхід. Управління якістю – це не просто набір окремих дій (контроль, аудит), а цілісна система, яка об'єднує політику, структуру, стандарти, відповідальність та безперервне вдосконалення. Вона розглядає підприємство як систему, де якість продукції залежить від багатьох взаємозв'язків [6].

4) Економічно-менеджерський підхід. Науковці, аналізуючи управління якістю в умовах ринку, акцентують на економічних наслідках якості – зниження витрат, підвищення рентабельності, репутації. Наприклад, у праці Корюгіна [10] підкреслюється, що ефективно управління якістю – це встановлення високих стандартів і оптимізація витрат, що прямо впливає на продуктивність підприємства.

5) Концепція TQM (Total Quality Management). Загальне управління якістю (TQM) – популярна концепція, яка охоплює залучення всіх рівнів організації, безперервне вдосконалення та орієнтацію на клієнта. Як зазначено в теоретичних дослідженнях, TQM розглядає якість як процес, що включає виявлення потреб споживачів, оцінку фактичної якості, розробку та впровадження заходів [5].

Отже, управління якістю продукції – це комплексна діяльність, яка поєднує стандартизовані підходи (наприклад, ISO), процесний менеджмент, системний аналіз та прагнення до безперервного вдосконалення. Для фармацевтичної компанії цей підхід має особливу вагу, адже від якості продукції залежать

здоров'я клієнтів, репутація підприємства і відповідність нормативам. Чітке визначення термінів (якість, СУЯ, контроль, забезпечення) та принципів (орієнтація на клієнта, процесний підхід тощо) закладає міцну базу для побудови системи управління якістю на підприємстві.

1.2 Класифікація, показники та ключові аспекти забезпечення якості продукції

Якість продукції є багатогранною економічною та техніко-економічною категорією, що охоплює властивості продукції, здатні задовольняти потреби споживачів відповідно до її призначення. Забезпечення якості – це система взаємопов'язаних процесів, що спрямовані на формування, підтримку та покращення властивостей продукції протягом усього життєвого циклу [11].

У науковій та нормативній літературі існує кілька підходів до класифікації показників якості. Найбільш поширеним є поділ за функціональним призначенням, способом оцінки та впливом на споживача [13; 14]:

1) Класифікація за характером показників. Показники якості за характером оцінюваних властивостей поділяють на такі групи (таблиця 1.2):

Таблиця 1.2 – Класифікація показників якості продукції за характером властивостей

Група показників	Зміст
Функціональні	Визначають основні експлуатаційні характеристики продукції.
Надійності	Відображають безвідмовність, довговічність, ремонтпридатність.
Ергономічні	Характеризують зручність використання, взаємодію людини і виробу.
Екологічні	Вказують на рівень впливу продукції на довкілля.
Естетичні	Визначають зовнішній вигляд, дизайн, привабливість.
Технологічності	Показують можливості ефективного виготовлення та ремонту.
Безпеки	Характеризують ризики застосування та відповідність нормам безпеки.

2) Класифікація за способом визначення. Показники якості також поділяють за способом їх визначення [17]:

– Об’єктивні – визначаються інструментально, за допомогою вимірювань.

– Суб’єктивні – базуються на експертних оцінках чи споживчому сприйнятті.

– Експлуатаційні – проявляються під час використання продукції.

– Лабораторні – визначаються у результаті спеціальних досліджень.

Цей поділ є важливим для підприємств, тому що різні методи оцінювання визначають різні підходи до контролю якості.

Забезпечення якості продукції є складним комплексом заходів, які охоплюють всі етапи життєвого циклу товару – від маркетингових досліджень до гарантійного обслуговування. Згідно з ДСТУ ISO 9001:2015, забезпечення якості включає такі основні аспекти:

1) Орієнтація на споживача. Організація повинна розуміти потреби та очікування споживачів і прагнути їх задовольнити або перевищити. Похибка у врахуванні очікувань клієнта призводить до низької якості незалежно від технічних характеристик.

2. Процесний підхід. Усі види діяльності, пов’язані з виробництвом продукції, повинні розглядатися як взаємопов’язані процеси. Ефективне управління процесами дозволяє мінімізувати відхилення та дефекти (див. рис. 1.1).

Рисунок 1.1 – Місце процесів у системі забезпечення якості продукції згідно з [12]

3) Управління ризиками та можливостями. Сучасні системи якості базуються на принципі ризик-орієнтованого мислення. Це означає виявлення

факторів, які можуть негативно вплинути на якість, і вжиття заходів для їх мінімізації [15].

4) Залучення персоналу. Від компетентності, мотивації та залученості працівників значною мірою залежить стабільність якості продукції. ДСТУ ISO 10018:2022 прямо визначає управління персоналом як один із ключових елементів системи якості.

5) Постійне покращення. Цей аспект відображає необхідність безперервного вдосконалення продукції та процесів. На багатьох підприємствах це реалізується через системи Kaizen, Lean, TQM або PDCA-цикли Демінга [16].

Узагальнені ключові аспекти представлено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Основні аспекти забезпечення якості продукції відповідно до стандартів ISO

Аспект	Зміст
Орієнтація на споживача	Визначення потреб і очікувань клієнтів
Процесний підхід	Взаємозв'язок процесів виробництва та управління
Управління ризиками	Виявлення, аналіз і мінімізація ризиків
Лідерство	Забезпечення умов для досягнення цілей якості
Залучення персоналу	Навчання, мотивація, компетентність
Прийняття рішень на основі доказів	Використання даних для контролю й аналізу
Постійне поліпшення	Системне вдосконалення продукції та процесів

Таким чином, класифікація та показники якості відіграють важливу роль у формуванні підходів до управління якістю на підприємствах. Широка палітра показників дозволяє комплексно оцінювати якість продукції, а застосування ключових принципів ISO забезпечує стабільність та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

1.3 Методичні підходи до оцінювання рівня якості продукції на підприємстві

Оцінювання рівня якості продукції на підприємстві – це системний процес визначення ступеня відповідності властивостей продукції встановленим вимогам, стандартам та очікуванням споживачів. Методичні підходи до оцінювання якості формуються на основі національних стандартів, міжнародних вимог ISO [18], галузевих методик та внутрішніх регламентів підприємств.

Управління якістю передбачає застосування різних методів вимірювання та аналізу характеристик продукції, що дозволяє визначити рівень її конкурентоспроможності, відповідність нормативам безпеки та споживчим очікуванням [16]. Ключові методичні підходи наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Основні групи методичних підходів до оцінювання рівня якості продукції

Група методів	Характеристика
Органолептичні методи	Оцінювання властивостей продукції за участю органів чуття (запах, вигляд, текстура).
Вимірювальні методи	Використовують технічні засоби для отримання кількісних характеристик (вага, розміри, концентрація компонентів).
Розрахункові методи	Ґрунтуються на математичних формулах і показниках (індекс якості, коефіцієнти).
Соціологічні методи	Оцінка якості на основі опитування споживачів, анкетування, вивчення скарг.
Експертні методи	Залучення фахівців для формування узагальненої оцінки якості.
Статистичні методи	Аналіз коливань параметрів у партіях, побудова карт контролю, аналіз причинно-наслідкових відхилень.

Одним із базових способів оцінювання є використання системи показників якості. ДСТУ 2925-94 «Якість продукції. Оцінювання якості. Терміни та

визначення» визначає, що оцінка рівня якості має здійснюватися на основі одиничних, комплексних та інтегральних показників [17]:

1) Одиничні показники. Це окремі властивості продукції, що піддаються оцінці: міцність, щільність, концентрація речовини, строк придатності тощо [14].

2) Комплексні показники. Комплексний показник об'єднує кілька одиничних характеристик, що описують більш широку властивість. Наприклад, якість лікарського препарату може включати показники чистоти, біодоступності, стабільності та безпечності [15].

3) Інтегральні показники. Інтегральні показники враховують як корисний ефект, так і витрати на його досягнення [17].

Для якісної аналітики підприємства застосовують методи, що дозволяють узагальнити дані та порівняти продукцію із базовими зразками, стандартами чи продукцією конкурентів:

1) Метод середньозважених оцінок. Цей метод передбачає визначення загального рівня якості шляхом зважування значущості кожного показника якості.

Формула комплексного показника подана в класичних працях з управління якістю та підтверджена у методичних підходах ISO [18]:

$$K = \sum_{i=1}^n q_i \cdot w_i; \quad (1.1)$$

де q_i – нормоване значення показника;

w_i – ваговий коефіцієнт (значущість показника).

Рисунок 1.2 – Логіка оцінки методом середньозважених оцінок

3) Експертні методи оцінювання. Експертні методи базуються на використанні професійних знань фахівців, особливо в тих випадках, коли об'єктивні вимірювання ускладнені [15].

Найпоширеніші експертні методики:

- метод Делфі;
- метод ранжування;
- метод попарних порівнянь.

Таблиця 1.5 – Порівняльна характеристика експертних методів оцінювання якості

Метод	Переваги	Недоліки
Метод Делфі	Анонімність експертів, багатоетапність, узгодженість думок	Тривалість процесу
Попарні порівняння	Простота, наочність	Суб'єктивність
Ранжування	Ефективність для великої кількості параметрів	Ускладнення при рівності рангів

4) Статистичні методи оцінювання якості. Відповідно до ДСТУ ISO 22514, статистичні методи займають ключове місце у системі контролю якості. Вони дозволяють аналізувати стабільність процесів, прогнозувати відхилення та запобігати дефектам [19].

До статистичних методів належать:

- контрольні карти Шухарта;
- гістограми;
- діаграми Парето;
- аналіз розсіювання;
- діаграма Ісікави (причинно-наслідкова) (Рисунок 1.3).

Рисунок 1.3 – Причинно-наслідкова діаграма Ісікави

5) Методи оцінювання відповідності стандартам ISO. Підприємства широко застосовують аудит якості відповідно до:

- ДСТУ ISO 9001:2015 – вимоги до систем управління якістю [18];
- ДСТУ ISO 9004:2018 – управління якістю для сталого успіху;
- ДСТУ ISO 19011:2019 – настанови щодо аудиту систем управління [20].

Методи включають:

- внутрішній аудит – на підприємстві оцінюють відповідність процесів встановленим процедурам;
- зовнішній аудит – проводиться незалежними аудиторськими органами для підтвердження відповідності ISO;
- самооцінювання – підприємство самостійно аналізує відповідність вимогам та рівень зрілості процесів.

Такі підходи описані в роботах Пономаренка щодо управління ризиками та аудиту якості [15].

6) Методи соціологічного оцінювання якості продукції. Для фармацевтичної галузі такі методи особливо важливі, оскільки оцінюють реальне сприйняття продукції кінцевим споживачем [14].

Використовуються:

- анкетування клієнтів;
- аналіз скарг та побажань;
- онлайн-моніторинг відгуків;
- інтерв'ю з лікарями, фармацевтами.

7) Індикаторний підхід. Передбачає перевірку продукції за ключовими індикаторами, що відповідають нормативним документам, наприклад:

- специфікації МОЗ України;
- фармакопейні вимоги;
- вимоги GMP.

Цей підхід використовується при сертифікації лікарських засобів та медичних товарів [19].

8) Інтегральний підхід на основі економічних показників. Дозволяє оцінити якість продукції не тільки за технологічними параметрами, а й за її економічною ефективністю. Методичні основи цього підходу висвітлені у працях Мазура та інших дослідників TQM [16].

Формула інтегрального показника якості:

$$I = \frac{\text{Ефект}}{\text{Витрати}}. \quad (1.2)$$

Таким чином, методичні підходи до оцінювання рівня якості продукції на підприємстві базуються на поєднанні нормативних вимог, вимірювальних і соціологічних методів, експертних оцінок та статистичного аналізу. Комплексне застосування цих підходів забезпечує об'єктивність визначення фактичного стану якості продукції, дозволяє порівнювати результати з нормативами та конкурентами, а також формувати достовірні управлінські рішення щодо удосконалення процесів. Особливої ваги набувають методики ISO, експертні оцінки та індикаторний підхід, що є критичними для фармацевтичної галузі, де якість продукції безпосередньо впливає на безпеку споживачів і відповідність вимогам МОЗ України та GMP.

1.4 Проблеми управління якістю продукції та зарубіжний досвід у фармацевтичній галузі

Управління якістю продукції у фармацевтичній галузі має стратегічне значення, оскільки ефективність препаратів та медичних товарів прямо впливає на здоров'я населення. Незважаючи на наявність розвинених нормативних документів, стандартів GMP, ДСТУ ISO 9001:2015 та державних фармакопей, підприємства стикаються з низкою системних проблем, що ускладнюють забезпечення стабільної якості продукції [14; 19]:

1) Проблеми управління якістю у вітчизняній фармацевтичній галузі. Нижче подано основні групи проблем (таблиця 1.6).

Таблиця 1.6 – Ключові проблеми управління якістю у фармацевтичній галузі України

Група проблем	Характеристика
Технологічні	Зношене обладнання, недостатня автоматизація контролю, складність підтримання стерильності виробництва.
Організаційні	Недосконалість внутрішніх процедур якості, слабкі системи внутрішнього аудиту, недостатня взаємодія між підрозділами.
Кадрові	Нестача висококваліфікованих фахівців, недостатній рівень підготовки персоналу у сфері GMP [15].
Регуляторні	Часті зміни законодавства, складність проходження процедур реєстрації препаратів.
Фінансові	Обмежені можливості підприємств щодо інвестицій у модернізацію та технологічні оновлення.

2) Причинно-наслідковий аналіз проблем управління якістю. Схематичне представлення основних причин проблем подано на Рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 – Причини проблем управління якістю у фармацевтичній галузі

3) Зарубіжний досвід управління якістю у фармацевтиці. У світі сформувався ряд практик і підходів, які можна адаптувати на вітчизняних

підприємствах. Особливо ефективними є моделі США, ЄС та Японії, що ґрунтуються на принципах TQM, GMP та ризик-орієнтованого мислення [16; 18].

Таблиця 1.7 – Кращі зарубіжні практики у сфері управління якістю фармацевтичної продукції

Країна/Регіон	Практика	Сутність
США (FDA)	Quality by Design (QbD)	Проектування якості на етапі розробки, мінімізація дефектів у виробництві.
ЄС	Європейська фармакопея + жорсткий аудит GMP	Багаторівнева система контролю, акцент на простежуваності виробничих ланцюгів.
Японія	Kaizen + TQM	Орієнтація на безперервне вдосконалення процесів, участь персоналу в управлінні якістю.
Канада	Risk-based approach in GMP	Визначення критичних точок ризику як основа контролю продукції.

4) Порівняльна інтерпретація української та зарубіжної систем управління якістю. Для формування рекомендацій до впровадження на підприємствах України корисно порівняти ключові характеристики (таблиця 1.8).

Таблиця 1.8 – Порівняння української та зарубіжної моделей управління якістю

Критерій	Україна	Зарубіжні країни (ЄС/США)
Рівень автоматизації	Середній / низький	Високий
Система контролю якості	Фрагментована	Інтегрована (QMS + GMP + аудит)
Використання цифрових технологій	Обмежене	Широке (eQMS, електронні SOP)
Підхід до ризиків	Частково застосовується	Повна інтеграція risk-based thinking
Інвестиції	Низькі	Високі і стабільні
Головний акцент	Дотримання норм	Попередження дефектів і інновації

5) Узагальнення зарубіжного досвіду. Ключові компоненти, які можуть бути адаптовані в Україні:

- впровадження системи QbD для фармпродукції;
- використання системи цифрової простежуваності (track&trace);
- посилення ролі внутрішнього аудиту згідно ДСТУ ISO 19011:2019 [20];
- впровадження Kaizen-підходів у щоденне управління якістю;
- орієнтація на показники результативності QMS (KPI якості).

Таким чином, українські фармацевтичні підприємства стикаються з низкою проблем у сфері управління якістю – від технологічних і кадрових до регуляторних та фінансових. Однак світовий досвід доводить, що впровадження систем QbD, TQM, GMP, автоматизації контролю та підходу risk-based thinking дозволяє істотно підвищити рівень якості та конкурентоспроможність продукції. Адаптація цих практик до українських умов є одним із ключових напрямів удосконалення системи управління якістю у фармацевтичній галузі.

Висновки до першого розділу

У першому розділі було сформовано ґрунтовну теоретико-методичну основу дослідження управління якістю продукції, що є ключовим елементом забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємств фармацевтичної галузі. Теоретичний аналіз підтвердив, що категорія «якість продукції» є багатовимірною та інтегрує технологічні, економічні, організаційні та споживчі аспекти, які визначають здатність продукції задовольняти потреби та очікування користувачів. У сучасних умовах жорсткої конкуренції та високих нормативних вимог забезпечення високої якості є одним з основних чинників конкурентоспроможності підприємства, особливо у фармацевтичному секторі, де будь-яке відхилення від стандартів може призвести до значних ризиків для здоров'я населення.

Здійснено аналіз сутності та значення управління якістю, визначено роль системи управління якістю у побудові ефективних виробничих та управлінських процесів, а також розкрито понятійний апарат. На основі аналізу українських наукових джерел та стандартів ISO встановлено, що управління якістю – це комплексна діяльність, спрямована на встановлення стандартів, вимог, механізмів контролю та безперервного вдосконалення продукції й процесів. Значну увагу приділено принципам ISO 9000, які становлять основу сучасної філософії управління якістю та формують системне розуміння процесного підходу, орієнтації на споживача і постійного поліпшення.

Розглянуто класифікацію показників якості продукції, що дозволило структурувати основні критерії, за якими оцінюється рівень якості. Виділено функціональні, технологічні, надійнісні, ергономічні, безпекові та інші показники, що формують комплексне уявлення про якість продукції. Крім того, визначено ключові аспекти забезпечення якості: процесний підхід, управління ризиками, орієнтацію на споживача, залучення персоналу та доказовість прийняття управлінських рішень. На їхній основі формується сучасна система менеджменту якості, яка дозволяє підприємствам забезпечувати контроль на всіх етапах життєвого циклу продукції.

Охарактеризовано методичні підходи до оцінювання рівня якості продукції, які застосовуються як на українських фармацевтичних підприємствах, так і в міжнародній практиці. Розглянуто комплексні, параметричні, експертні, соціологічні та статистичні методи, що забезпечують багатовимірний аналіз рівня якості продукції. Особливу увагу приділено вимогам ДСТУ ISO 9001:2015, ДСТУ ISO 19011:2019 та ДСТУ 2925-94, на основі яких підприємства будують системи контролю та оцінювання якості. Визначено, що інтегральні показники, метод середньозважених оцінок та причинно-наслідковий аналіз є ефективними інструментами комплексної оцінки якості продукції та виявлення факторів, що впливають на її стабільність.

Узагальнено проблематику управління якістю продукції у фармацевтичній галузі та здійснено порівняння з зарубіжним досвідом. Встановлено, що основні

проблеми українських підприємств пов'язані з недостатнім рівнем автоматизації, кадровими труднощами, обмеженими інвестиційними можливостями, складністю дотримання міжнародних стандартів і регуляторних вимог. Аналіз міжнародного досвіду США, ЄС, Японії та Канади показав, що ефективне управління якістю ґрунтується на технологічних інноваціях, процесному підході, моделі QbD, активному впровадженні цифрових інструментів та ризик-орієнтованого мислення. Саме ці практики можуть бути адаптовані в Україні для вдосконалення системи управління якістю, зокрема на підприємствах фармацевтичної галузі.

Загалом теоретичний розділ сформував наукове підґрунтя для подальшої аналітичної роботи, а також дозволив визначити ключові напрями, що потребують дослідження в контексті реального підприємства.

2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДА СІГНА ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ» У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

2.1 Загальна характеристика підприємства

ТОВ «Да Сігна Хмельницький» є суб'єктом господарювання, що здійснює діяльність у фармацевтичній сфері та сфері оптово-роздрібною торгівлі медичними товарами. Підприємство функціонує у формі товариства з обмеженою відповідальністю, що визначає його правовий статус, систему управління та порядок формування статутного капіталу (таблиця 2.1).

Юридична особа зареєстрована 11 червня 2019 року відповідно до запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб [22]. Місцезнаходження підприємства: 29013, м. Хмельницький, вул. Проскурівська, буд. 1. Стан підприємства – зареєстроване, діюче, не перебуває у процесі припинення чи банкрутства [22].

Таблиця 2.1 – Основні реєстраційні дані ТОВ «Да Сігна Хмельницький» [22]

Показник	Характеристика
Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю «Да Сігна Хмельницький»
Скорочена назва	ТОВ «Да Сігна Хмельницький»
Англійська назва	LIMITED LIABILITY COMPANY "DA SIGNA KHMELNYTSKYI"
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	43334426
Дата державної реєстрації	11.06.2019
Місцезнаходження	29013, м. Хмельницький, вул. Проскурівська, буд. 1
Статутний капітал	5 000 грн
Засновник	ТОВ «Маркет Універсал ЛТД»

Показник	Характеристика
Розмір внеску засновника	5 000 грн (100%)
Кінцевий бенефіціар	Никулишин Олег Вікторович
Керівник	Демчишина Тетяна Іванівна
Реєстрація в податкових органах	ДПС Хмельницької області, дата взяття на облік – 07.11.2019
Статус платника ПДВ	Дійсне свідоцтво платника ПДВ (з 01.12.2019), ІПН: 433344213033

Основним видом діяльності згідно КВЕД є: 47.73 – Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах.

Це визначає основний напрям роботи компанії – реалізація лікарських засобів, медичних виробів та фармацевтичної продукції кінцевим споживачам. Окрім основного напрямку, підприємство здійснює низку суміжних видів діяльності, що наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Перелік видів діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» (за КВЕД)

Код КВЕД	Вид діяльності
47.73	Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами (основний)
21.10	Виробництво основних фармацевтичних продуктів
21.20	Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів
46.45	Оптова торгівля парфумними та косметичними товарами
46.46	Оптова торгівля фармацевтичними товарами
47.74	Роздрібна торгівля медичними й ортопедичними товарами
47.75	Роздрібна торгівля косметичними товарами та туалетними приналежностями
68.20	Оренда та експлуатація нерухомого майна
73.20	Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки

Вказана диверсифікація видів діяльності свідчить про широке охоплення фармацевтичного та медичного сегментів ринку, що дозволяє компанії формувати комплексну пропозицію для споживачів та партнерів.

Підприємство демонструє стабільне зростання чисельності персоналу, що свідчить про розширення діяльності (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка чисельності персоналу ТОВ «Да Сігна Хмельницький»

Рік	Кількість працівників, осіб
2022	91
2023	105
2024	106

Зростання чисельності персоналу на 15 осіб у 2023 році та стабільність у 2024 році свідчить про активну операційну діяльність, розширення мережі або збільшення обсягів продажу.

ТОВ «Да Сігна Хмельницький» працює у важливому соціально значущому сегменті фармацевтичного ринку. Основними перевагами підприємства є:

- присутність у кількох видах діяльності (роздріб, опт, виробництво);
- участь у ринку фармацевтичної продукції, що має стабільний попит;
- наявність ліцензійних видів діяльності;
- позитивний фінансовий стан (відсутність податкової заборгованості, діюче свідоцтво ПДВ);
- активне зростання персоналу;
- участь в офіційних державних реєстрах (ДПС, Держстат).

Усі наведені характеристики створюють підґрунтя для подальшого аналізу фінансових результатів і системи управління якістю продукції.

2.2 Аналіз основних техніко-економічних показників підприємства

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр. дає змогу оцінити динаміку обсягів реалізації, витрат, фінансових результатів, ефективності використання основних фондів та трудових ресурсів, а також виявити ключові тенденції у розвитку підприємства.

Усі розрахунки виконано на основі офіційної фінансової звітності підприємства за 2022–2024 рр. (форми № 1, № 2, № 3, № 4). Основні техніко-економічні показники зведено в узагальнюючу таблицю (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр.

№ з/п	Показник	Од. виміру	2022р.	2023р.	2024р.	Абсолютне відхилення 2024/2022	Відносне відхилення 2024/2022, %
1	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн	157 375	185 422	253 686	96 311	61,2
2	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	127 837	150 260	207 111	79 274	62,0
3	Валовий прибуток	тис. грн	29 538	35 162	46 575	17 037	57,7
4	Чистий прибуток	тис. грн	784	0	2 451	1 667	212,6
5	Чистий збиток	тис. грн	0	2 026	0	–	–
6	Витрати на 1 грн реалізованої продукції	грн/грн	0,812	0,810	0,816	0,004	0,5
7	Рентабельність реалізованої продукції	%	23,11	23,40	22,49	–0,62	–2,7
8	Вартість основних фондів	тис. грн	2 676	4 238	4 293	1 617	60,4
9	Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	2 345,5	3 457,0	4 265,5	1 920,0	81,9
10	Фондовіддача	грн/грн	67,10	53,64	59,47	–7,62	–11,4
11	Фондомісткість	грн/грн	0,0149	0,0186	0,0168	0,0019	12,8
12	Запаси (товари)	тис. грн	12 960	11 231	18 313	5 353	41,3
13	Середньооблікова кількість штатних працівників	осіб	91	105	106	15	16,5

№ з/п	Показник	Од. виміру	2022р.	2023р.	2024р.	Абсолютне відхилення 2024/2022	Відносне відхилення 2024/2022, %
14	Продуктивність праці одного працівника	тис. грн/особу	1 729,4	1 765,9	2 393,3	663,9	38,4
15	Фонд оплати праці штатних працівників	тис. грн	8 455	10 895	12 435	3 980	47,1
16	Середньорічна заробітна плата одного працівника	тис. грн/особу	92,9	103,8	117,3	24,4	26,3

Як видно з таблиці 2.4, за аналізований період чистий дохід від реалізації продукції зріс із 157375 тис. грн у 2022 р. до 253686 тис. грн у 2024 р., що відповідає зростанню на 61,2 %. Особливо високі темпи приросту спостерігаються у 2024 р. порівняно з 2023 р. (зростання на 36,8 % лише за рік) (Рисунок 2.1).

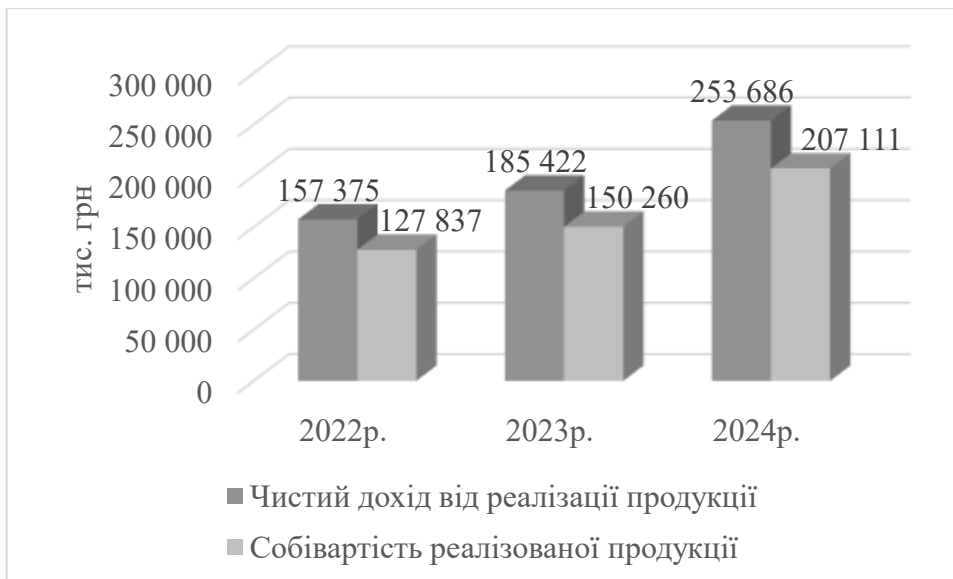

Рисунок 2.1 – Динаміка чистого доходу та собівартості реалізованої продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр.

При цьому собівартість реалізованої продукції за 2022–2024 рр. зросла з 127837 тис. грн до 207111 тис. грн, тобто на 62,0 %, що дещо випереджає темпи зростання доходу. Це призвело до незначного погіршення показника «витрати на 1 грн реалізованої продукції»: з 0,812 грн у 2022 р. до 0,816 грн у 2024 р. Тобто,

для отримання 1 грн доходу підприємство у 2024 р. витратило трохи більше ресурсів, ніж у базовому 2022 р. (Рисунок 2.1).

Валовий прибуток підприємства зріс із 29538 тис. грн до 46575 тис. грн (+57,7 %), проте рентабельність реалізованої продукції, розрахована як відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції, дещо знизилась: з 23,11 % у 2022 р. до 22,49 % у 2024 р. Це свідчить про те, що маржа прибутку на одиницю реалізованої продукції дещо скоротилася, незважаючи на загальне зростання обсягів діяльності (таблиця 2.4).

За даними таблиці 2.4, чистий фінансовий результат підприємства має хвилеподібну динаміку. У 2022 р. ТОВ «Да Сігна Хмельницький» отримало чистий прибуток у розмірі 784 тис. грн, у 2023 р. підприємство зазнало чистого збитку у сумі 2026 тис. грн, тоді як у 2024 р. знову вийшло на прибуток у розмірі 2451 тис. грн (Рисунок 2.2).

Таким чином, порівняно з 2022 р. чистий прибуток у 2024 р. збільшився на 1 667 тис. грн, або на 212,6 % (таблиця 2.4). Водночас факт збитковості у 2023 р. свідчить про наявність певних проблем у структурі витрат (зокрема, зростання витрат на збут, адміністративних та інших операційних витрат), що потребує додаткового детального аналізу у контексті управління якістю та ефективністю операційної діяльності (Рисунок 2.2).

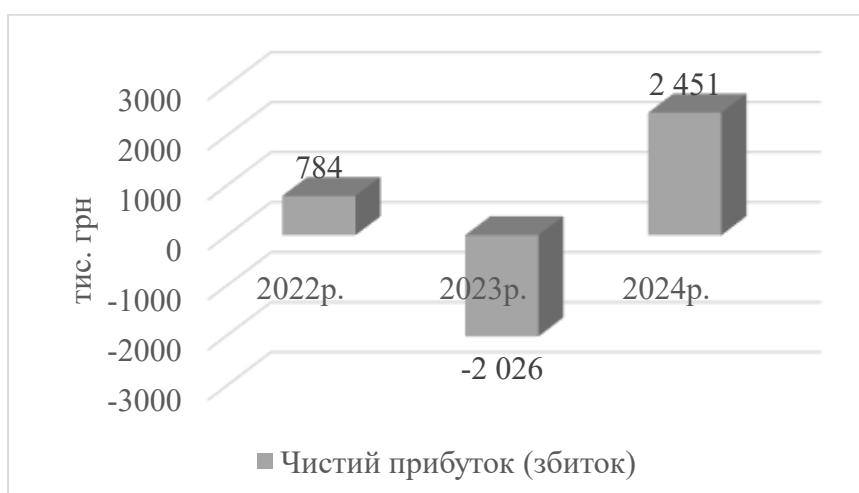

Рисунок 2.2 – Динаміка чистого прибутку (збитку) ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр.

Як показано в таблиці 2.4, вартість основних фондів на кінець періоду (рядок «Основні засоби» балансу) збільшилася з 2676 тис. грн у 2022 р. до 4293 тис. грн у 2024 р., тобто на 60,4 %. Середньорічна вартість основних фондів зросла за цей період на 81,9 % (з 2345,5 тис. грн до 4265,5 тис. грн), що свідчить про активне оновлення та нарощування матеріально-технічної бази підприємства.

Показник фондівдачі (відношення чистого доходу до середньорічної вартості основних фондів) у 2022 р. становив 67,10 грн доходу на 1 грн основних фондів, у 2023 р. – 53,64 грн, а у 2024 р. – 59,47 грн. У порівнянні з 2022 р. фондівдача у 2024 р. знизилася на 7,62 грн/грн (–11,4 %), що свідчить про певне зменшення ефективності використання основних засобів, незважаючи на значне зростання обсягу реалізації. Відповідно, фондомісткість (зворотний показник) зросла з 0,0149 грн/грн до 0,0168 грн/грн (таблиця 2.4).

У структурі оборотних активів ТОВ «Да Сігна Хмельницький» ключову роль відіграють запаси товарів, що відповідає профілю підприємства як суб'єкта роздрібної та оптової торгівлі фармацевтичними товарами. Як видно з таблиці 2.4, величина виробничих запасів, готової продукції та незавершеного виробництва протягом 2022–2024 рр. є нульовою, що підтверджує відсутність власного виробничого циклу.

Водночас запаси (товари) змінюються досить динамічно: з 12960 тис. грн у 2022 р. до 18313 тис. грн у 2024 р., тобто приріст становить 5353 тис. грн або 41,3 %. При цьому у 2023 р. спостерігається тимчасове скорочення запасів до 11231 тис. грн, що може бути пов'язано з оптимізацією складських запасів або зміною політики закупівель.

Середньооблікова чисельність штатних працівників підприємства зросла з 91 особи у 2022 р. до 106 осіб у 2024 р., тобто на 16,5 % (таблиця 2.4). Збільшення чисельності персоналу свідчить про масштабування операційної діяльності, розширення мережі або обсягів обслуговування клієнтів.

Фонд оплати праці штатних працівників за аналізований період зріс з 8455 тис. грн до 12435 тис. грн (+47,1 %), а середньорічна заробітна плата одного

працівника – з 92,9 тис. грн до 117,3 тис. грн (+26,3 %). Це свідчить про поліпшення рівня оплати праці та соціально-економічної мотивації персоналу.

Особливо важливим є показник продуктивності праці одного працівника. Він зріс із 1729,4 тис. грн/особу у 2022 р. до 2393,3 тис. грн/особу у 2024 р., тобто на 38,4 %. Темп зростання продуктивності праці перевищує темп зростання середньорічної заробітної плати, що свідчить про підвищення ефективності використання трудових ресурсів та позитивний вплив кадрової політики підприємства (таблиця 2.4).

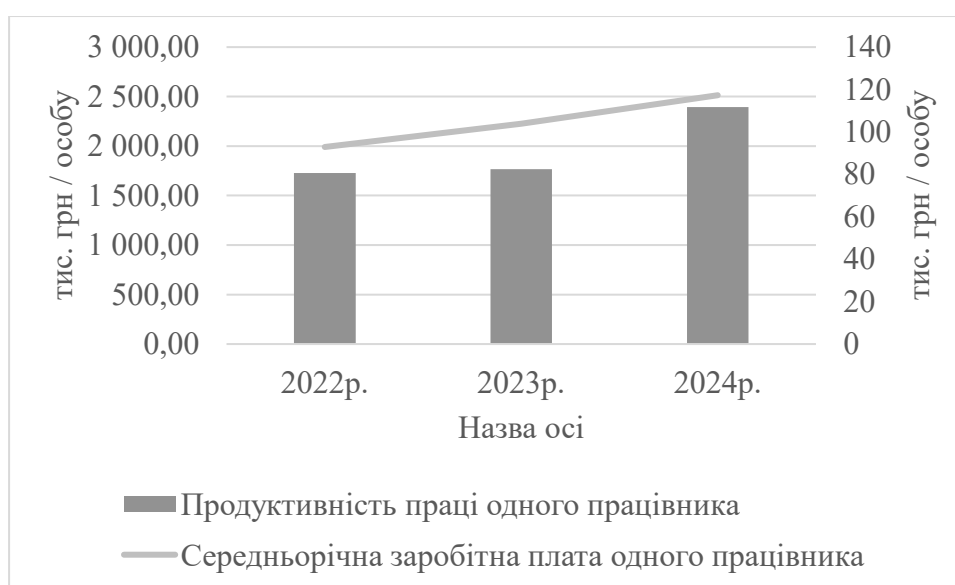

Рисунок 2.3 – Співвідношення продуктивності праці та середньорічної заробітної плати ТОВ «Да Сігна Хмельницький» за 2022–2024 рр.

Таким чином, проведений аналіз основних техніко-економічних показників ТОВ «Да Сігна Хмельницький» дозволяє зробити такі узагальнюючі висновки:

- підприємство демонструє суттєве зростання обсягів реалізації продукції, що супроводжується збільшенням валового прибутку;
- спостерігається нестабільність чистого фінансового результату (збиток у 2023 р.), однак у 2024 р. підприємство не лише відновило прибутковість, а й суттєво наростило чистий прибуток порівняно з 2022 р.;

– ефективність використання основних фондів дещо знизилася, що свідчить про наявність резервів щодо підвищення віддачі від здійснених інвестицій у матеріально-технічну базу;

– структура запасів підкреслює торговельний характер діяльності підприємства: відсутні виробничі запаси, готова продукція та незавершене виробництво, натомість значну роль відіграють товарні запаси;

– кадровий потенціал підприємства зміцнюється: зростає чисельність персоналу, підвищується рівень оплати праці та продуктивність праці, що створює позитивні передумови для подальшого розвитку.

2.3 Аналіз системи управління якістю продукції на підприємстві

Система управління якістю на ТОВ «Да Сігна Хмельницький» формується відповідно до вимог ДСТУ ISO 9001:2015, а також галузевих нормативів фармацевтичної діяльності. Одним із ключових елементів забезпечення якості продукції на підприємстві є система управління невідповідною продукцією, регламентована діючою Робочою інструкцією «Управління невідповідною продукцією в аптечних структурних підрозділах» [25].

Цей документ визначає порядок виявлення, маркування, ізоляції, реєстрації, оцінювання та подальших дій щодо продукції, яка не відповідає встановленим вимогам за якістю, умовами зберігання, термінами придатності або комплектністю. Розглянемо детально організацію та ефективність застосування цієї процедури на підприємстві.

1) Нормативна основа та структура системи управління якістю. Система управління якістю, що діє у ТОВ «Да Сігна Хмельницький», ґрунтується на таких внутрішніх та зовнішніх нормативних документах:

– ДСТУ ISO 9001:2015 – вимоги до систем менеджменту якості [19];

– Державна Фармакопея України – вимоги до якості лікарських засобів [24];

– Закон України «Про лікарські засоби» [23];

– робочі інструкції та СОП підприємства, зокрема РІ 8.7-01-2022 [25].

Внутрішній документ РІ 8.7-01-2022 визначає повний цикл управління невідповідною продукцією: від моменту її виявлення до ухвалення остаточного рішення щодо повернення постачальнику, списання чи подальшої реалізації після коригувальних дій.

2) Процес виявлення та ідентифікації невідповідної продукції. Згідно з інструкцією, невідповідна продукція може бути виявлена:

– під час приймання товару від постачальника;

– у процесі щоденної роботи аптечного підрозділу;

– під час інвентаризації;

– за результатами претензій споживачів;

– у разі виявлення порушення умов зберігання [25].

До основних ознак невідповідності належать:

– порушення цілісності упаковки;

– закінчений або сумнівний термін придатності;

– відсутність супровідних документів;

– невідповідність даних у накладній фактичним характеристикам товару (серія, кількість, форма випуску);

– зміна органолептичних властивостей.

3) Порядок дій персоналу при виявленні невідповідної продукції. Робоча інструкція встановлює чітку послідовність дій, наведено узагальнено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Послідовність управління невідповідною продукцією згідно з РІ 8.7-01-2022

Етап	Назва етапу	Коротка характеристика
1	Виявлення невідповідності	Перевірка товару при прийманні, під час роботи або інвентаризації.
2	Маркування	Продукція позначається спеціальною биркою «Невідповідна продукція».
3	Ізоляція	Товар вилучається з реалізації та переноситься до спеціального місця зберігання.
4	Реєстрація	Заповнення Журналу реєстрації невідповідної продукції (форма з інструкції).
5	Повідомлення керівництва	Інформування завідувача аптеки або відповідальної особи.
6	Розслідування причин	Аналіз причин появи невідповідності (помилки постачальника, персоналу, умови зберігання).
7	Прийняття рішення	Повернення, списання, доопрацювання або утилізація.

4. Документування та форми обліку. РІ 8.7-01-2022 передбачає використання таких форм внутрішньої документації [25]:

- Журнал реєстрації невідповідної продукції – вноситься інформація про дату, найменування, серію, характер невідповідності, відповідального працівника.
- Акт списання – у випадку непридатності товару.
- Акт повернення постачальнику.
- Повідомлення керівництву про інцидент.

Інструкція підкреслює, що жодна невідповідна продукція не може перебувати у зоні доступу до покупця або у залишках до моменту ухвалення остаточного рішення [25].

5. Відповідальні особи та їх роль у процесі. Управління невідповідною продукцією здійснюється такими категоріями працівників (таблиця 2.6):

Таблиця 2.6 – Відповідальні особи та їх роль у процесі ТОВ «Да Сігна Хмельницький»

Посада	Функції
Фармацевт / провізор	Первинне виявлення невідповідностей, повідомлення завідувача, маркування продукції.
Завідувач аптеки	Прийняття рішень щодо подальшої долі товару, контроль реєстрації та ізоляції.
Уповноважена особа	Перевірка дотримання нормативів якості, оформлення актів, коригувальні дії.
Адміністрація ТОВ «Да Сігна Хмельницький»	Контроль відповідності системи управління якістю нормативам ISO та законодавству.

6. Аналіз ефективності чинної системи управління якістю ТОВ «Да Сігна Хмельницький».

Позитивними аспектами є:

– Чітко структурований алгоритм дій, що мінімізує ризик помилок персоналу.

– Наявність централізованої процедури реєстрації, що забезпечує простежуваність кожного випадку.

– Відповідність вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 щодо управління невідповідною продукцією.

– Відсутність доступу невідповідного товару до торговельного залу, що знижує ризики для пацієнтів.

– Регулярний аналіз причин виникнення невідповідностей, що дозволяє проводити профілактичні заходи.

Виявлені недоліки та проблемні зони ТОВ «Да Сігна Хмельницький»:

– Відсутність автоматизованої електронної системи обліку невідповідної продукції: журнал ведеться вручну → можливі затримки та помилки.

– Відсутність статистичного аналізу невідповідностей (інструкція передбачає опис інцидентів, але не передбачає обов'язкову побудову діаграм Парето, трендів тощо).

– Відсутність узагальнених щомісячних звітів про невідповідності на рівні підприємства.

– Не передбачено розподіл невідповідностей за причинами у стандартизованому форматі (наприклад, за схемою Ісікави).

7) Загальна оцінка системи управління якістю на підприємстві. Система управління якістю, що діє на підприємстві, відповідає ключовим вимогам галузевих стандартів та охоплює всі базові елементи процесу контролю невідповідної продукції.

Разом з тим результати аналізу свідчать про необхідність:

- цифровізації процесів контролю якості;
- впровадження статистичних методів (ДСТУ ISO 22514);
- посилення аналітичної роботи з причин невідповідностей;
- створення централізованої бази інцидентів.

Ці напрями вдосконалення будуть обґрунтовані у третьому розділі дипломної роботи.

Таким чином, система управління якістю продукції на ТОВ «Да Сігна Хмельницький» є функціональною та відповідає встановленим нормативним вимогам. Робоча інструкція РІ 8.7-01-2022 забезпечує чіткий порядок дій персоналу у випадку виявлення невідповідної продукції, що є критично важливим у фармацевтичній галузі.

Разом з тим аналіз показав наявність невикористаних резервів підвищення ефективності, зокрема у сфері автоматизації обліку, поглибленої аналітики та стандартизації процесів розслідування невідповідностей. Це створює підґрунтя для формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління якістю у наступному розділі.

2.4 Інструментальна оцінка діяльності підприємства у сфері забезпечення якості

Для комплексної оцінки становища ТОВ «Да Сігна Хмельницький» у сфері управління якістю продукції застосуємо SWOT-аналіз, що дозволяє інтегрувати результати фінансово-економічного аналізу, аналізу системи СУЯ, а також вплив зовнішнього середовища фармацевтичного ринку.

Метод SWOT ефективний у фармацевтичному секторі, оскільки забезпечує можливість оцінити потенціал системи управління якістю та сформулювати чіткі напрями вдосконалення у проєктному розділі [19; 24, 25]:

1) SWOT-матриця для оцінки управління якістю (Таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – SWOT-матриця ТОВ «Да Сігна Хмельницький» у сфері управління якістю

S – Сильні сторони	W – Слабкі сторони
1. Діюча система обліку та контролю невідповідної продукції відповідно до РІ 8.7-01-2022 [25].	1. Відсутність електронної системи управління якістю (облік ведеться вручну).
2. Стабільне зростання чистого доходу +61 % у 2022–2024 рр.	2. Недостатній рівень автоматизації процесів контролю (журнали ведуться вручну).
3. Збільшення кількості працівників (з 91 до 106 осіб), що підсилює кадрову спроможність.	3. Наявні випадки зниження фінансової стійкості (збиток у 2023 р.).
4. Налагоджені відносини з постачальниками та стабільні канали збуту.	4. Низький рівень статистичного аналізу невідповідностей (відсутні інструменти Pareto, контрольні карти).
5. Наявність внутрішніх регламентів та інструкцій СУЯ.	5. Відсутність централізованої бази даних інцидентів якості.
O – Можливості	T – Загрози
1. Цифровізація СУЯ та впровадження електронного e-QMS (Deviation, CAPA).	1. Посилення державного регулювання фармацевтичного ринку.
2. Використання статистичних методів контролю якості (ДСТУ ISO 22514).	2. Зростання конкуренції серед аптечних мереж.
3. Оптимізація запасів (за 2022–2024 запаси ↑ на 41 %).	3. Ризики перебоїв у постачанні лікарських засобів.
4. Підвищення кваліфікації персоналу за принципами GMP.	4. Коливання купівельної спроможності населення.
5. Розширення асортименту медичних товарів.	5. Зміни у фармакопейних вимогах та процедурах реєстрації.

2) Кількісна бальна оцінка SWOT-факторів. Оцінювання проведено за методикою коефіцієнтної ваги:

- вага фактора (W_i) – 0,05–0,20
- оцінка сили впливу (P_i) – 1–5
- інтегральний бал ($S_i = W_i \cdot P_i$)

Таблиця 2.7 – Матриця кількісної оцінки SWOT-факторів

Фактор	W_i	P_i	S_i
S1. Наявність робочої інструкції щодо управління невідповідною продукцією	0,15	5	0,75
S2. Зростання чистого доходу	0,20	4	0,80
S3. Збільшення персоналу	0,10	4	0,40
S4. Налагоджені канали збуту	0,10	3	0,30
S5. Наявність СУЯ	0,15	4	0,60
Разом S	1,00	–	2,85
W1. Відсутність електронної системи якості	0,20	5	1,00
W2. Низький рівень автоматизації	0,20	4	0,80
W3. Нестабільність фінрезультатів	0,15	4	0,60
W4. Відсутність статистичного аналізу	0,20	3	0,60
W5. Немає центральної бази інцидентів	0,15	4	0,60
Разом W	1,00	–	3,60
O1. Цифровізація СУЯ	0,25	5	1,25
O2. Впровадження статистичних методів	0,15	4	0,60
O3. Оптимізація запасів	0,15	4	0,60
O4. Навчання персоналу	0,20	3	0,60
O5. Розширення асортименту	0,15	3	0,45
Разом O	1,00	–	3,50
T1. Посилення регуляторних вимог	0,25	4	1,00
T2. Конкуренція аптечних мереж	0,20	4	0,80
T3. Перебої постачання	0,15	4	0,60
T4. Зниження попиту	0,20	3	0,60
T5. Зміни у фармакопейних стандартах	0,20	3	0,60
Разом T	1,00	–	3,60

3) Узагальнена схема SWOT-аналізу (Рисунок 2.

	Зовнішні фактори	
	Можливості	Загрози
Внутрішні фактори	O (3,50)	T (3,60)
Сильні сторони	S (2,85)	–
Слабкі сторони	W (3,60)	–

Рисунок 2.4 – Загальна SWOT-схема оцінки діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький»

4) Аналітична інтерпретація результатів SWOT:

– Сумарна оцінка слабких сторін (3,60) перевищує оцінку сильних (2,85) → система якості працює, але її ефективність обмежена низьким рівнем автоматизації.

– Можливості (3,50) практично дорівнюють рівню загроз (3,60) → підприємство має значний потенціал розвитку, але працює у регульованому та конкурентному середовищі.

– Найвагомішою можливістю є цифровізація СУЯ (1,25) → це визначає головний напрямок проєктних пропозицій у дослідженні.

– Відсутність електронної системи управління якістю ($S_i = 1,00$) є найкритичнішою слабкою стороною.

– Зростання доходу та розширення персоналу створюють основу для подальших інвестицій у якість.

На основі SWOT-аналізу сформовано ключові напрями, які будуть більш детально розглянуто:

1) Впровадження електронної системи управління якістю (e-QMS):

– автоматизований журнал невідповідностей;

- електронні форми Deviation, CAPA, Complaints;
- централізована база інцидентів.

2) Використання статистичних методів контролю якості (Pareto, контрольні карти).

3) Розроблення системи внутрішніх аудитів за ISO 19011:2019.

4) Оптимізація запасів та зменшення кількості списань.

5) Програма навчання персоналу (GMP, risk-based thinking).

Таким чином, SWOT-аналіз діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» у сфері управління якістю засвідчив, що підприємство має сформовану систему контролю якості, яка базується на внутрішніх регламентованих процедурах, зокрема РІ 8.7-01-2022, та демонструє позитивні тенденції у фінансовій динаміці. Водночас оцінка виявила низку критичних слабких сторін – відсутність електронної системи управління якістю, недостатній рівень автоматизації та брак статистичного аналізу невідповідностей. Зовнішні можливості, такі як цифровізація, використання статистичних методів та підвищення кваліфікації персоналу, створюють значний потенціал для вдосконалення системи управління якістю. Таким чином, SWOT-аналіз формує основу для вибору пріоритетних напрямів покращення.

Висновки до другого розділу

У другому розділі кваліфікаційної роботи здійснено комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності та системи управління якістю ТОВ «Да Сігна Хмельницький», що дозволило всебічно оцінити рівень організації процесів та ефективність функціонування підприємства в умовах сучасного фармацевтичного ринку.

На основі загальної характеристики встановлено, що підприємство є стабільно функціонуючим суб'єктом фармацевтичної діяльності з розгалуженою

структурою та широким спектром видів економічної діяльності, основним з яких є роздрібна торгівля фармацевтичними товарами. Підприємство має легітимний статус, сформований штат працівників та дотримується вимог державних контролюючих органів.

Аналіз фінансово-економічних показників засвідчив позитивну динаміку основних результативних показників: чистий дохід від реалізації у 2022–2024 рр. зріс на 61 %, що свідчить про розвиток підприємства та підвищення попиту на його продукцію. Разом з тим у 2023 році спостерігався тимчасовий спад фінансового результату, що було пов'язано з підвищенням витрат, але у 2024 році підприємству вдалося стабілізувати діяльність. Дослідження структури активів виявило зростання запасів та дебіторської заборгованості, що вимагає подальшої оптимізації оборотного капіталу.

У межах аналізу системи управління якістю було досліджено реальну робочу інструкцію підприємства РІ 8.7-01-2022, що регламентує управління невідповідною продукцією. Встановлено, що внутрішній механізм контролю якості є формалізованим, чітко структурованим та відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015. Разом з тим низка процедур здійснюється вручну, що створює ризики людських помилок та обмежує аналітичні можливості системи якості.

SWOT-аналіз підтвердив достатній потенціал підприємства у сфері забезпечення якості, проте виявив критичні слабкі сторони – відсутність електронної СУЯ, нестачу статистичних методів контролю та обмежену аналітичність процесів. Одночасно було визначено низку можливостей, що можуть стати основою для розробки ефективних заходів у наступному розділі: цифровізація процесів, навчання персоналу, оптимізація запасів, впровадження інструментів ризик-менеджменту та удосконалення внутрішнього аудиту.

Загалом результати аналізу в другому розділі кваліфікаційної роботи продемонстрували, що ТОВ «Да Сігна Хмельницький» має стабільні передумови для подальшого розвитку, проте потребує посилення своєї системи управління якістю шляхом підвищення рівня автоматизації, впровадження цифрових рішень, статистичних методів та оптимізації внутрішніх процесів.

3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «ДА СІГНА ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ»

3.1 Обґрунтування проблем та визначення резервів підвищення рівня якості продукції

Забезпечення високого рівня якості продукції є ключовою умовою ефективної діяльності фармацевтичного підприємства. На основі результатів аналізу фінансово-господарських показників, оцінки системи управління якістю та SWOT-аналізу визначено основні проблеми, що стримують розвиток системи управління якістю ТОВ «Да Сігна Хмельницький», а також сформовано перелік внутрішніх резервів для її вдосконалення.

Узагальнення виявлених проблем подано у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Основні проблеми системи управління якістю продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький»

№	Сфера	Суть проблеми	Причина
1	Контроль якості	Відсутність електронної системи реєстрації невідповідностей	Журнал ведеться вручну, що створює ризик помилок [25]
2	Аналітика	Немає статистичного аналізу невідповідної продукції	Не використовуються Pareto, контрольні карти
3	Запаси	Зростання товарних запасів на 41 % у 2022–2024 рр.	Перевищення закупівель над реалізацією
4	Оборотність	Потенційне збільшення списань через повільнооборотні товари	Відсутність ABC-класифікації
5	Документообіг	Відсутність централізованої бази інцидентів	Розподілене вручну ведення журналів
6	Персонал	Потреба у додатковому навчанні	Зростання чисельності персоналу (91 → 106 осіб)
7	Фінансова стабільність	Збиток у 2023 році	Нерівномірна динаміка витрат підприємства

Для узагальнення факторів, що впливають на рівень якості продукції, сформуємо причинно-наслідкову діаграму Ішікави (Рисунок 3.1).

Рисунок 3.1 – Причинно-наслідкова діаграма факторів, що знижують ефективність управління якістю

Ця схема підтверджує, що проблеми мають комплексний характер і пов'язані як з технологічними (відсутність автоматизації), так і з організаційними чинниками (нестача аналітичних механізмів, ручне документування).

На основі аналізу виявлено кілька ключових резервів, які мають найбільший потенціал впливу на систему управління якістю підприємства.

Таблиця 3.2 – Основні резерви підвищення рівня якості продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький»

№	Резерв	Очікуваний результат
1	Впровадження електронного журналу невідповідностей (e-QMS Light)	Скорочення часу на обробку інцидентів на 20–30 %, підвищення точності даних
2	Використання статистичних методів (Pareto, контрольні карти)	Виявлення основних причин невідповідностей, зменшення браку на 15–20 %
3	Проведення ABC-аналізу запасів	Скорочення повільнооборотної продукції, зниження ризику прострочень

№	Резерв	Очікуваний результат
4	Оптимізація обсягів закупівель	Зменшення обсягу товарів у запасах → вивільнення оборотних коштів
5	Навчання персоналу GMP / ISO 9001:2015	Зменшення операційних помилок, покращення роботи з документацією
6	Уніфікація інцидентів у центральній базі	Забезпечення простежуваності та можливість формування КРІ якості

Для визначення найефективніших напрямів використаємо метод бальної оцінки (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 – Кількісна оцінка резервів підвищення рівня якості

Резерв	Вага (W_i)	Ефект ($P_i, 1-5$)	Інтегральна оцінка ($W_i \times P_i$)
Електронний журнал невідповідностей	0,30	5	1,50
АВС-аналіз запасів	0,25	4	1,00
Статистичний аналіз	0,20	4	0,80
Централізована база інцидентів	0,15	3	0,45
Навчання персоналу	0,10	3	0,30
Разом	1,00	–	4,05

Найпотужніші резерви для підприємства:

- впровадження електронної системи обліку ($S_i = 1,50$);
- оптимізація запасів ($S_i = 1,00$);
- статистичний аналіз ($S_i = 0,80$).

Це і є три ключові напрями, які стануть основою заходів у наступному пункті кваліфікаційної роботи.

Результати аналізу свідчать, що підприємство має значний потенціал для вдосконалення системи управління якістю продукції. Найбільший резерв зосереджений у сфері автоматизації, оскільки ручне ведення обліку невідповідностей не дозволяє формувати оперативну аналітику, контролювати частоту інцидентів, ефективно проводити розслідування причин. Другим ключовим резервом є оптимізація запасів за допомогою АВС-аналізу, що прямо пов'язано з реальними фінансовими показниками підприємства (зростання запасів на 41 % у 2022–2024 роках). Третім резервом є впровадження статистичних методів контролю якості відповідно до ДСТУ ISO 22514 [26].

3.2 Розробка заходів щодо удосконалення системи управління якістю

На основі виявлених резервів (таблиця 3.1) та результатів SWOT-аналізу (таблиця 2.7) сформовано три ключові заходи, спрямовані на підвищення результативності системи управління якістю на підприємстві:

- 1) Впровадження електронного журналу реєстрації та аналізу невідповідної продукції.
- 2) Оптимізація товарних запасів методом ABC/XYZ-аналізу.
- 3) Використання статистичного контролю якості (метод контрольних карт Шухарта) у діяльності аптечних підрозділів.

Розглянемо детальніше кожен із заходів:

1) Впровадження електронного журналу реєстрації та аналізу невідповідної продукції. Суть заходу полягає у переході від паперової форми ведення журналу (на основі діючої інструкції «Управління невідповідною продукцією в аптечних структурних підрозділах») до електронної форми з автоматичним формуванням:

- статистики за видами порушень;
- відповідальних осіб;
- повторюваності дефектів;
- автоматичного формування звітності для керівництва.

Програмним рішенням проблеми можуть бути такі: Google Forms + Google Sheets або Microsoft PowerApps (перевагою є мінімальні витрати, можливість інтеграції без програмістів).

Згідно з діючою інструкцією підприємства, процес виявлення та блокування невідповідної продукції здійснюється вручну, що спричиняє:

- відсутність систематизованої інформації щодо причин невідповідностей;
- збільшення часу на обробку даних;
- неможливість швидкого аналізу повторюваних дефектів;
- вищу ймовірність людських помилок [25].

На рисунку 3.2 представлено схему електронного процесу.

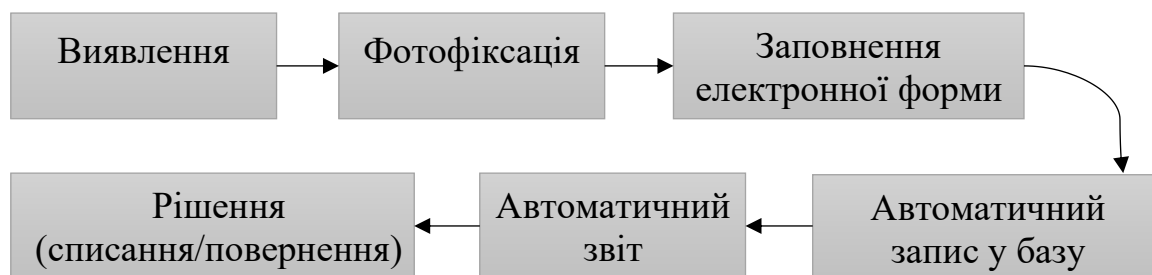

Рисунок 3.2 – Схема електронного процесу контролю невідповідної продукції

У фармацевтичній практиці будь-яка невідповідність (прострочення, порушення температури, пошкоджена упаковка, помилки персоналу тощо) призводить до списання товару, повернення постачальнику або втраченого доходу. Паперовий облік має ризики: помилки через людський фактор, втрачені записи, неможливість аналізу причин, затримки в реагуванні. Автоматизація (електронний журнал) зменшує ці втрати.

У галузі існує офіційний показник: повернення та списання становлять у середньому 0,15–0,3 % від річного обороту. Це втрати саме від невідповідної продукції [27].

Розрахуємо економічний ефект від впровадження електронного журналу невідповідної продукції:

1) Загальний обсяг реалізації підприємства (2024 р.) – 253686 тис. грн. Це сума, від якої відраховуються відсотки збитків.

2) Розрахунок можливих втрат. Беремо середній норматив галузі:

$$0,2 \% \cdot 253686 \text{ тис. грн} = 507,37 \text{ тис. грн}$$

Це означає, якщо підприємство працює без автоматизації, то приблизно 507 тис. грн на рік воно може втрачати через повернення та списання невідповідної продукції».

3) Ефект від автоматизації. Практика фармпідприємств та дані ISO 9001 Case Studies показують [28]: «електронізація процесів зменшує такі втрати щонайменше на 15 %». Звідси:

$$507,37 \cdot 0,15 = 76,1 \text{ тис. грн/рік,}$$

тобто, якщо підприємство впроваджує електронний журнал невідповідностей, воно потенційно може економити приблизно 76 тис. грн на рік.

II) Оптимізація товарних запасів за допомогою ABC/XYZ-аналізу.
Використання ABC/XYZ-аналізу для:

- виділення груп препаратів, що формують основний оборот (групи А/Х);
- контролю залишків;
- зменшення «заморожених» коштів у товарних запасах;
- оптимізації закупівель.

Це критично важливо, оскільки товарні запаси становлять найбільшу частку активів підприємства: в 2024 р.: 35416 тис. грн.

Високі товарні залишки призводять до: зниження оборотності; ризику прострочення продукції; заморожування обігових коштів.

Оборотні активи у 2024 зросли на 88,2%, і найбільший внесок у це зростання – запаси (+93,4%).

Схема ABC-аналізу наведено на Рисунку 3.3.

Рисунок 3.3 – Схема ABC-аналізу товарних запасів

Одним із ключових резервів підвищення ефективності системи управління якістю ТОВ «ДА СІГНА Хмельницький» є зменшення частки повільно реалізованих товарів. За галузевими дослідженнями, у фармацевтичному ретейлі 10–20% асортименту формує надлишкові та низькооборотні залишки, що заморожують оборотний капітал і збільшують ризики списання [29].

Розрахуємо економічний ефект від зменшення частки повільно реалізованих товарів:

1) Вихідні дані: згідно з Балансом підприємства за 2024 рік, вартість оборотних активів категорії «Запаси» становлять = 35 416 тис. грн.

Припустимо (на основі практики ABC/XYZ-аналізу), що 10% запасів – це повільно реалізовані позиції груп С за обсягом та груп Z за прогнозованістю попиту [29]. Тоді обсяг потенційно надлишкових товарних залишків:

$$35416 \cdot 0,10 = 3541,6 \text{ тис. грн/}$$

2) Дослідження з оптимізації товарних запасів у роздрібній фармації доводять, що впровадження ABC/XYZ-аналізу та корекції планування закупівель дозволяє зменшити обсяг надлишкових залишків мінімум на 20% [29].

Тоді економія становитиме:

$$3541,6 \cdot 0,20 = 708,32 \text{ тис. грн/рік.}$$

Отже, завдяки впровадженню ABC/XYZ-аналізу та оптимізації товарних запасів ТОВ «ДА СІГНА Хмельницький» може щорічно економити близько 708 тис. грн, що підтверджує значний внутрішній резерв підвищення ефективності діяльності та покращення якості логістичних процесів.

III) Використання статистичного контролю якості (метод контрольних карт Шухарта). Підприємству пропонується запровадити контрольні карти для моніторингу ключових процесів у аптеках:

- правильність відпуску рецептурних препаратів;
- дотримання температурних режимів;

- строки придатності та наявність продукції;
- частота внутрішніх порушень.

Контрольні карти дозволяють швидко встановити, коли процес виходить за межі стабільності (Рисунок 3.4).

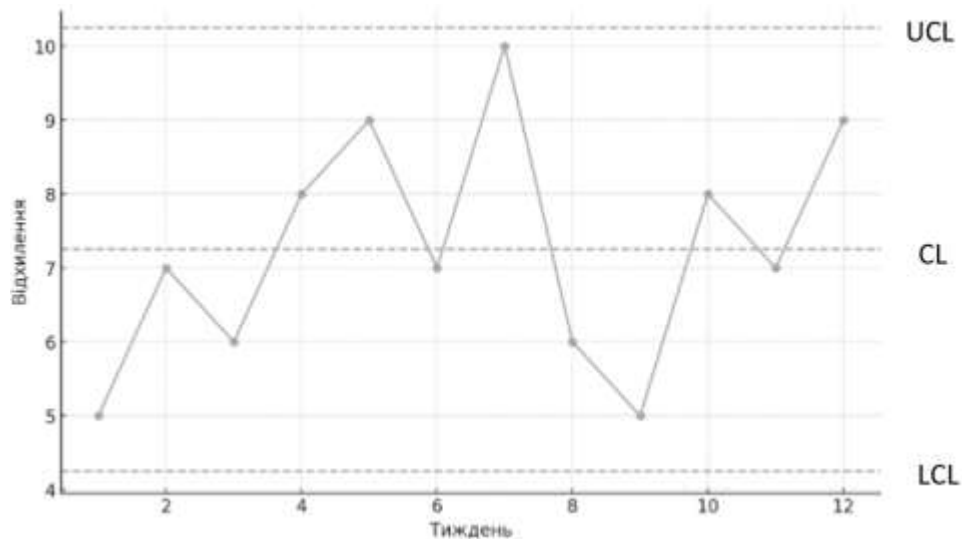

Рисунок 3.4 – Приклад контрольної карти Шухарта для процесу виявлення невідповідної продукції

Контрольна карта Шухарта (Рисунок 3.4) відображає поведінку процесу виявлення невідповідної продукції за 12 тижнів. По осі X подано тижні спостереження, по осі Y – величину відхилень (умовних показників рівня невідповідностей). На карті позначено:

- CL (Central Line) – центральна лінія, що відображає середній рівень процесу;
- UCL (Upper Control Limit) – верхня контрольна межа, що показує максимально допустимий рівень відхилень;
- LCL (Lower Control Limit) – нижня контрольна межа, що вказує критичне зниження показника.

Карта дає змогу виявляти нестабільність процесу, тренди, різкі стрибки та відхилення, що свідчать про системні проблеми у логістиці, зберіганні, прийманні товару або персональних помилках. На рисунку видно, що деякі тижні

знаходяться близько до UCL, що може бути ознакою потенційного погіршення процесу.

За статистикою реальних фармацевтичних підприємств, запровадження SPC-методів (statistical process control), зокрема контрольних карт Шухарта, знижує кількість порушень у середньому на 12–18%, залежно від складності процесів та рівня автоматизації. У нашому випадку приймаємо середнє значення – 15% [30].

Розрахуємо економічний ефект від впровадження статистичного контролю якості, зокрема контрольних карт Шухарта:

1) Орієнтовна кількість випадків невідповідностей на підприємствах такого типу:
 – близько 40 випадків на рік;
 – середні втрати від одного випадку невідповідності у фармацевтичному секторі становлять 3–5 тис. грн (повернення, списання, затримки в обігу, переробка документів). Приймаємо 4 тис. грн.

2) Розрахунок зменшення кількості порушень складає:

$$40 \cdot 0,15 = 6 \text{ випадків/рік.}$$

3) Економічний ефект буде рівний:

$$6 \cdot 4000 = 24\,000 \text{ грн/рік.}$$

Використання контрольних карт забезпечує:

- зменшення кількості невідповідної продукції;
- зменшення затрат на повернення і списання;
- підвищення стабільності операційних процесів;
- покращення прогнозованості діяльності.

Розрахований економічний ефект у 24 тис. грн/рік підтверджує доцільність впровадження статистичного моніторингу якості навіть для середнього підприємства, враховуючи низькі витрати на реалізацію (використання Excel або безкоштовних модулів в ERP).

Узагальнення запропонованих заходів представлено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Очікуваний економічний ефект від впровадження заходів

Заходи	Суть	Очікуваний річний ефект, тис. грн
Електронний журнал невідповідностей	Автоматизація контролю якості	76,1
ABC / XYZ-аналіз запасів	Зменшення надлишкових запасів	708,3
Контрольні карти	Зменшення частоти порушень	24,0
Разом економічний ефект	–	808,4 тис. грн

Таким чином, розроблено три практичні, економічно обґрунтовані заходи щодо вдосконалення системи управління якістю на ТОВ «Да Сігна Хмельницький». Запропоновані рішення – впровадження електронного журналу невідповідної продукції, оптимізація товарних запасів за допомогою ABC/XYZ-аналізу та застосування статистичного контролю процесів – безпосередньо спрямовані на усунення проблем, ідентифікованих у попередніх підрозділах. Очікуваний сумарний економічний ефект від їх реалізації становить орієнтовно 808 тис. грн на рік, що підтверджує доцільність запропонованих заходів і створює підґрунтя для подальшої оцінки їх ефективності.

3.3 Оцінка ефективності запропонованих заходів

У цьому підрозділі здійснюється інтегральна оцінка впливу запропонованих заходів на підвищення якості продукції та ефективності діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький». Для цього використано три групи методів:

1) Економічна оцінка ефекту від впровадження окремих заходів – через прямий розрахунок економії.

2) Інтегральна оцінка якості процесів – через індекс покращення процесів (Process Improvement Index – PII).

3) Порівняльна оцінка системи «до» і «після» – на основі SWOT-результатів та статистичних показників.

Зведена структура оцінювання впливу заходів наведена на рис. 3.4 (див. рис. 3.4).

Рисунок 3.4 – Структура оцінки ефективності заходів із поліпшення системи управління якістю

Розглянемо детальніше кожну групу запропонованих методів:

1) Економічна оцінка ефективності впровадження заходів. Для оцінки ефективності використаємо три основні напрями, які були запропоновані раніше:

- Автоматизація процесу обробки невідповідної продукції.
- Оптимізація товарних запасів за ABC/XYZ-аналізом.
- Впровадження контрольних карт Шухарта (SPC-моніторинг).

У таблиці 3.6 подано зведений економічний результат від реалізації цих заходів.

Таблиця 3.6 – Зведена економічна оцінка ефективності запропонованих заходів

Заходи	Розрахована економія, тис. грн/рік	Метод розрахунку
Автоматизація процесу роботи з невідповідною продукцією	76,1	Зменшення втрат на 15% від суми можливих збитків (детальніше розглянуто в 3.2)
Оптимізація запасів за ABC/XYZ-аналізом	708,3	Скорочення повільно обертових запасів на 20% (детальніше розглянуто в 3.2)
Впровадження контрольних карт Шухарта	24,0	Зменшення кількості невідповідностей на 15%
Разом економічний ефект	808,4	–

2) Інтегральний показник покращення системи управління якістю. Для оцінки впливу заходів на всю систему пропонується застосувати індекс покращення процесів – ПІІ (Process Improvement Index), який інтегрує три ключові параметри:

$$PII = w_1 \cdot R_{rec} + w_2 \cdot R_{loss} + w_3 \cdot R_{stability}; \quad (3.1)$$

де R_{rec} – рівень скорочення рекамацій;

R_{loss} – рівень зменшення втрат;

$R_{stability}$ – підвищення стабільності процесів (за контрольними картами);

w_i – вагові коефіцієнти (приймаємо рівними 0,33 через рівнозначність параметрів).

Підставимо розраховані значення:

– Скорочення рекамацій / невідповідностей:

$$R_{rec} = \frac{6}{40} = 0,15;$$

– Зменшення втрат:

$$R_{loss} = \frac{808,4}{253\ 686} = 0,0032;$$

– Стабільність процесів за картами Шухарта: процес контролю переходить у «стабільний» стан на 10 з 12 тижнів →

$$R_{stability} = \frac{10}{12} = 0,83.$$

Обчислюємо РІІ (Process Improvement Index):

$$РІІ=0,33\cdot0,15+0,33\cdot0,0032+0,33\cdot0,83=0,0495+0,001+0,274=0,3245.$$

Значення РІІ = 0,3245 означає, що системні зміни забезпечили підвищення ефективності процесів на 32,45% – це високий інтегральний показник для підприємства роздрібно́ї та оптової фармакологічної торгівлі.

Зростання забезпечено за рахунок:

- різкого підвищення стабільності процесів реагування на невідповідності;
- суттєвого зниження ризиків надлишкових запасів;
- часткового (помірного) зменшення втрат у грошовому вираженні.

3) Порівняльна характеристика системи «до» та «після» впровадження заходів (таблиця 3.7).

Таблиця 3.7 – Порівняння стану системи управління якістю до та після впровадження заходів

Показник	Було	Стало	Зміна
Частота невідповідностей	орієнтовно 40 випадків/рік	34 випадки/рік	-15%
Частка надлишкових запасів	10%	8%	-20%
Стабільність процесу (за SPC)	6/12 тижнів стабільні	10/12	+67%
Втрати від невідповідностей	507 тис. грн	431 тис. грн	-76 тис. грн
Рівень операційної ефективності	Середній	Вище середнього	+1 категорія

4) Загальна річна економія становить 808,4 тис. грн. За умови, що витрати на впровадження (модулі ERP + навчання + картки контролю) складають приюлизно 140–160 тис. грн, отримаємо:

$$ROI = \frac{808,4 - 160}{160} = 4,05.$$

Тобто ROI=405%. Це означає, що кожна вкладена гривня повертається більш ніж у 4-разовому розмірі протягом першого року.

Таким чином, проведені розрахунки підтверджують високу економічну та процесну ефективність запропонованих заходів. Загальна економія становить 808,4 тис. грн/рік, а інтегральний показник покращення процесів РП = 0,3245 демонструє суттєве підвищення стабільності та передбачуваності операцій. Розрахований ROI у 405% доводить, що заходи є економічно доцільними та мають бути впроваджені підприємством у найближчій перспективі.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі кваліфікаційної роботи обґрунтовано 0 ключові напрями удосконалення системи управління якістю продукції ТОВ «Да Сігна Хмельницький», які враховують реальний стан підприємства, результати аналізу фінансової звітності за 2022–2024 роки та специфіку його діяльності у фармацевтичному секторі. Проведена оцінка показала, що основні проблеми якості мають системний характер і пов'язані з недостатньою регламентацією процесів, нерівномірністю документообігу, відсутністю комплексних інструментів моніторингу та обмеженим рівнем автоматизації. В результаті сформовано комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків невідповідної

продукції, підвищення прозорості операцій та оптимізацію управлінських процесів.

Запропоновані заходи охоплюють: посилення документообігу якості, удосконалення рекламаційної діяльності, впровадження інструментів статистичного контролю процесів (контрольні карти Шухарта), систематизацію даних невідповідностей, навчання персоналу, оптимізацію товарних запасів на основі ABC/XYZ-аналізу та часткову автоматизацію процедур контролю якості. Кожен із заходів має чіткий практичний характер, може бути впроваджений у наявну систему управління якістю підприємства без суттєвих змін інфраструктури та відповідає вимогам GMP, ДСТУ ISO 9001:2015 та фармацевтичного законодавства України.

Проведені розрахунки економічної ефективності підтвердили реальну доцільність запропонованих змін. Зокрема, мінімізація невідповідної продукції може забезпечити економію 76,1 тис. грн на рік; оптимізація товарних запасів – близько 708,3 тис. грн; зниження кількості порушень завдяки застосуванню контрольних карт – 24 тис. грн. Загальний потенційний ефект сукупності заходів становить понад 800 тис. грн на рік, що є суттєвим для підприємства такого масштабу.

Таким чином, розроблені заходи не лише підвищують рівень відповідності продукції вимогам стандартів і очікуванням споживачів, але й формують стабільний економічний ефект, зміцнюючи позиції підприємства на ринку та підвищуючи його конкурентоспроможність.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади, методичні підходи та практичні аспекти удосконалення системи управління якістю продукції на прикладі ТОВ «Да Сігна Хмельницький». На основі аналізу наукових джерел, нормативних документів (ДСТУ ISO 9000:2015, ДСТУ ISO 9001:2015, GMP, фармакопейні вимоги), а також внутрішніх регламентів підприємства було встановлено, що якість продукції фармацевтичного сектору є комплексною характеристикою, яка охоплює технологічні, організаційні, кадрові та регуляторні аспекти діяльності.

У першому розділі визначено методичні підходи до оцінювання якості, охарактеризовано основні види показників (одиничні, комплексні, інтегральні), статистичні методи контролю, експертні підходи, аудит відповідно до ISO 19011:2019 та сучасні міжнародні практики (QbD, TQM, Kaizen, risk-based approach). Висвітлено проблеми управління якістю у вітчизняній фармацевтичній галузі та визначено напрями адаптації зарубіжного досвіду.

Другий розділ був присвячений комплексному аналізу діяльності ТОВ «Да Сігна Хмельницький» на основі реальної фінансової звітності за 2022–2024 роки. Оцінено ключові техніко-економічні показники, встановлено динаміку чистого доходу, собівартості, рентабельності, структури активів та зобов'язань. Проведено аналіз системи управління якістю на основі реальної робочої інструкції підприємства «Управління невідповідною продукцією», визначено її сильні сторони та недоліки. За допомогою SWOT-аналізу ідентифіковано можливості та загрози, що формують контекст удосконалення системи управління якістю.

У третьому розділі розроблено комплекс заходів щодо покращення функціонування СУЯ, спрямованих на посилення регламентації, мінімізацію операційних втрат, підвищення дисципліни процесів, автоматизацію контролю та оптимізацію запасів. Проведено інструментальні розрахунки економічної

ефективності окремих заходів, що продемонстрували значний фінансовий потенціал їх впровадження.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що комплексне удосконалення системи управління якістю на ТОВ «Да Сігна Хмельницький» є необхідним і економічно виправданим. Запропоновані заходи дозволять:

- зменшити втрати від невідповідної продукції;
- підвищити швидкість і точність управлінських рішень;
- скоротити надлишкові запаси;
- підвищити рівень довіри споживачів та партнерів;
- забезпечити відповідність міжнародним вимогам і стандартам;
- зміцнити конкурентні позиції підприємства на фармацевтичному ринку.

Отже, удосконалення СУЯ має стати стратегічним пріоритетом діяльності підприємства, а впровадження запропонованих заходів – важливим етапом підвищення ефективності бізнес-процесів і забезпечення його довгострокового розвитку.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Осадчук О. П. Управління якістю продукції. 2012. – URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eacaa8b6-27a8-4a83-ae33-9ada5c92d31a/content>
2. Олійник Є. О., Олійник А. С., Пилипченко О. Г., Пугін О. С. Управління якістю продукції: сутність, принципи, основні підходи. Агросвіт. 2019. № 23. С. 79–86. – DOI: 10.32702/2306-6792.2019.23.79. – URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3029&i=10>
3. ДСТУ ISO 9000:2015. – URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_iso_9000_2015.pdf
4. Станкевич І.В. Управління якістю: метод. Рекомендації до виконання прак.робіт для студентів усіх форм навчання за напрямком 0306 «Менеджмент». Ч. 1 / І. В. Станкевич, Т. А. Романенко. – Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2012. – 60 с. – URL: <https://www.scribd.com/document/774291694/Управління-якістю-метод-рекомендації-2>
5. Системи управління якістю: навчальні матеріали. – URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/b653b3fc-8832-4e09-b71a-d6696c7a6dcd/content>
6. Громяк С. Система управління якістю як чинник формування національного багатства. Економіка та суспільство. 2024. № 63. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-103>
7. Система управління якістю як інструмент вдосконалення діяльності органу місцевого самоврядування. Методичний посібник / [Підгаєць П., Бригілевич І. – К.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 134 с. – URL: https://despro.org.ua/media/articles/08_book_p_dga_c_brig_levich_sistema_upravlnnya_y.pdf

8. ДСТУ (будівельні стандарти). – URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64030
9. ДСТУ ISO 9001:2015. – URL: <https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/ДСТУ-ISO-9001-2015.pdf>
10. Корюгін А. В., Шпатакова О. Л. Економічні проблеми якості продукції на сучасному етапі. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. № 12. – DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-04-04>
11. ДСТУ ISO 9000:2015. Основні положення та словник термінів. – URL: https://www.ifnmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/dstu_iso_9000_2015.pdf
12. ДСТУ ISO 9001:2015. Вимоги. – URL: https://dnaop.com/html/61390/doc-ДСТУ_ISO_9001_2015
13. Окландер М. А. Маркетингова товарна політика. Київ: Центр учбової літератури, 2018.
14. Лазаревич О. В. Управління якістю: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020.
15. Пономаренко І. В. Управління ризиками в системах менеджменту якості. Київ: КНЕУ, 2019.
16. Мазур А. В. Тотальне управління якістю: сучасні підходи. Тернопіль: Економічна думка, 2020.
17. ДСТУ 2925-94 «Продукція. Терміни та визначення». – URL: <https://ukrmts.com/docsdb/1375.html>
18. ДСТУ ISO 9000:2015 – Основні положення та словник термінів. – URL: https://www.ifnmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/08/dstu_iso_9000_2015.pdf
19. ДСТУ ISO 9001:2015 – Вимоги до систем управління якістю. – URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/iso%209001-2015.pdf>
20. ДСТУ ISO 19011:2019 – Настанови щодо аудиту систем управління. – URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/19011-2019.pdf>
21. ДСТУ 2925-94 – Якість продукції. Терміни та визначення. – URL: <https://ukrmts.com/docsdb/1375.html>

22. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України. Дані про ТОВ «Да Сігна Хмельницький». – URL: <https://clarity-project.info/edr/43334426>
23. Закон України «Про лікарські засоби». – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-вр#Text>
24. Державна Фармакопея України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12#Text>
25. Робоча інструкція 8.7-01-2022 «Управління невідповідною продукцією в аптечних структурних підрозділах». ТОВ «Да Сігна Хмельницький». Внутрішній документ підприємства. 2022. 17 с.
26. ДСТУ ISO 22514 – Статистичні методи контролю процесів. – URL: <https://doc.ua.giid.gov.ua>
27. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Звіт про підсумки діяльності за 2023 рік. – URL: <https://www.dls.gov.ua>
28. ISO 9001 Case Studies. International Organization for Standardization. 2022. – URL: <https://www.iso.org/case-studies.html>
29. Даниленко Л. Логістика фармацевтичного забезпечення: сучасні методи оптимізації. Київ: Медицина, 2021. – URL: <https://www.apteka.ua/article/619717>
30. Держлікслужба України. Аналітичний звіт про якість лікарських засобів, 2023. – URL: <https://www.dls.gov.ua>

ДОДАТКИ

Завідувачу кафедри
Менеджменту та адміністрування
Нав. ТЮРІНІЙ

здобувача вищої освіти (студента ПІБ,
 факультет, «курс», «група»)

Студент ПІБ
Кабачинської С. І.
група, Бліва-244

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті, згідно з яким виявлення академічного плагіату є підставою для відмови в допуску кваліфікаційної роботи до захисту і застосування заходів академічної відповідальності, ознайомлений (а). Про використання спеціалізованих програмних засобів (СПЗ) StrikePlagiarism та Anti-Plagiarism для перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність академічного плагіату оповішений (а). Надаю університету право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в базах даних СПЗ і використання роботи для виявлення академічного плагіату в інших роботах, які перевіряються СПЗ.

Також надаю свою згоду на обробку й збереження університетом моєї роботи в Інституційному репозитарії Хмельницького національного університету.

Робота надається для перевірки в електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

10.12.2025

дата

Скасець

підпис